

Dietètica de Suchier), que prové d'un ll. vg. DIES CALENDORUM (genitiu plural, prenent CALENDĀ per un plural neutre); cf. *Pascor*; fr. *Chandeleur* DIES *CANDELORUM, per CANDELARUM, oc. ant. *candelor, candeloz*. Una altra possible resta mossàrab en CADE-⁵ NA, n. 5.

D'altres deriv.: *Calendariar. Calendell.*

¹ Però no en l'ed. NCl.: «un jorn, mijant ju<n>y, e-l kalenar de 1276, noveles vengren ---», § 67 (III, 16.7). — ² Mossàr. -oro > -úra fóra corrent com a ¹⁰ representació arabitzada.

Calent, calentor, calentura, V. cald Caler, V. caldre

CALESSA [1692; 1695, Lacav.], pres del cast. *ca-*¹⁵ *lesa* [1691] i aquest del fr. *calèche*, que prové d'una llengua eslava (per conducte de l'al. *kalesche*): probablement el txec *kolesa*, deriv. de *kolo* 'roda'; veg. DCEC I, 594b; variant *calès* [1747, Careta, Barbr., s. v.]; deriv. *calessar* [c. 1800, Baró de Maldà, Coll. ²⁰ B. V., 47]; *calessí* [1803, Belv.].

CALET (peix), V. *cala*; benèit' o 'home rústic' (Em. Vilanova) que sovint he vist escrit *quelet*, deu ser de *Miquelet*, abreujat *Caleta, V. cala Caletre* cast.,²⁵ veg. DCEC I, 594b *Calfacadires, calfar, calfó, calfor, V. escalfar (CALD) Calfred, V. cald*

+CALGA, 'subhasta' hapax català de 1323, que segons Steiger (*VRom.* x, 1947, 52) vindria de l'àr. *hal-*³⁰ *qa* 'rotllo'. D'altra banda, havent circulat aquest arabisme *calga* 'rotllo' entre nosaltres, potser és la influència d'aquest el que ha canviat *calder* (o *cauler*) 'calderó, perolet' en *calguer* (que *AlcM* assenyala en cinc docs. del S. XIV provinents de Val. o de la Segarra), amb *encalguerar* [1423, DAG.].

CALIBRE [1803, Belv.], del fr. *calibre*, per a l'etimologia del qual, veg. DCEC I, 595-7; i IV, 954a; *calibrar* 'fer que un tub tingui el mateix diàmetre en tota la seva llargada', Ed. Fontserè (*CiFiNat.*, 50).

CALICANT, alqueria mall., cert no pas nom pre-romà (*AlcM*), car és evident variant arabitzada del *Gallicant* (o *Gallocanta*) de les Muntanyes de Prades i altres terres mossàrabs: GALLI CANTUS 'el cant del gall', que era la forma tradicional d'anomenar les primeres albes («a l'hora del cant del gall» en Desclot, etc.), d'on després 'Llevant', situació en què es troben aquests llocs respecte d'altres de més importants.⁴⁵

CALICÓ [Lab., 1839], veg. DCEC I, 597a; de vegades alterat en *caliqui* [princ. S. XVII], i *canicó* eiv., per contaminació amb *caliquí* [1704] que té una altra etimologia, veg. DCEC I, 636.⁵⁵

Calicoide, calicular, V. calze Càlid, V. cald Calidoscopi, V. calli-

CALIFA, 'emperador dels àrabs', de l'àr. *ḥalifa* 'suc-

cessor de Mahomet', derivat de *ḥālaf* 'succeir'. Antigament trobem més aviat *galifa*: «al soldà e la *galifa* de Baldach», Lull (*Blanq.* II, 153.10); d'ací també, reduït a simple antropònim, *Gallifa*, no sols cognom sinó també nom d'un poblet i una feréstega serra en l'Alt Vallès occidental (entre St. Llorenç Savall i Caldes).

DERIV.: *Califat.*

Calificar, -cació, V. qual Calija, V. calitja

+CALIMA, nom d'un llibant de cànem o d'espargut que fan servir els pescadors; veg. DCEC I, 598a, per a l'origen i els congèneres en les llengües veïnes; P. Coromines se l'anotava en el quadern que titula *Llibre de Sant Pol*, explicant «quan escandallen el fons, i tiren corda del gall a tocar fons, és l'escandall, però si hi ha corrent i han de donar més corda, diuen *amolla calima* (sovint: «*molla calima!*»); però aqueixa corda de la *calima* és igual que l'altra, de manera que <aquesta paraula > sembla representar la corda que s'afegeix» (p. 7, 22-x-1927); ell mateix va usar-ho poc després en *Pigmalió*: «si no has fet mai volar l'estel --- el pares a sotavent --- deixa a terra el cabdell, que et destorbaria i, sense que el cordill t'escapi mai de les mans, amolla *calima*» (§ 16, O. C., 192a5, 191b 30, 194b12). A no confondre amb *calima* 'calitja' (JRuyra), on es tracta d'una variant castellana de *calin, ll. CALIGO, -GĪNIS, sota la influència de *calma, calmàs, 'xafogor'* (veg. DCEC I, 598ab). El bal. *caloma* (veg. *AlcM*) sembla provenir del mateix mot grec que *calima*.

Calip (AlcM), error per *Culip* (deu ser mer error de còpia) *Calipàndria, V. galipàndria Caliptra*, pres del grec *καλιπτρα* 'tapa', 'vel'; cpt. *caliptrogen*

CALIQÜENYO [pron. -kègu, no amb é, *AlcM*]; ¹ per més que hi hagi hagut una forma *cali*, no vindrà de *calé* «perquè valien un quarto» (Givanel, BDC VII; MLWagner) sinó del nom de la grossa ciutat de *Calí* (Vall del Cauca, Colòmbia), que és on es fabricarien, segurament gentilicí del nom d'aquesta ciutat.

¹ A JRuyra, que n'era el més gran fumador conegut, li vaig sentir *-quenyo* sovint, i en general a tot-hom, fins el mateix Fabra, que alguna vegada, però molt menys, digué *caliquenya*. Només el Dfa. porta aquesta forma: es degué crear per fer-ho concordar amb *cigarreta*, en lloc del masculí *cigarrillo* (o *cigarret*) *caliqueño*; com que avui sembla haver-se abandonat *cigarreta*, afrancesat, per *cigarret*, es podria deixar córrer el desusat *caliquenya*.

Caliquí, V. calicó

Calissaia [Lab., 1839], cast. *calisaya*, d'un nom localitzat en la regió andina d'Amèrica del Sud, de la qual és oriünda la quina, veg. DCEC I, 593b.

Calitat, V. qual